

Prešernovo
gledališče
Kranj
1997/98

Direktor Prešernovega gledališča

Milan Marinič

Umetniško vodstvo

Ira Ratej

Organizacija obiska

Jaka Kurat

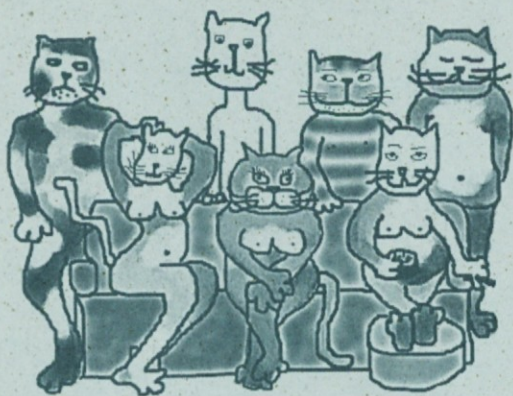
Uprava / 064 222 701

Blagajna / 064 222 681

Telefaks / 064 223 534

JIMMIE CHINN

Takšni in drugačni

Kazalo

② Zasedba

③ Kdo je Jimmie Chinn?

④ O drugačnih tako in drugače

⑨ Takšni in drugačni

⑨ Statistični pregled sezone 1996/97

⑩ Repertoar sezone 1997/98

JIMMIE CHINN

Takšni in drugačni

Straight and Narrow

prevajalec Henrik Ciglič
režiser Zvone Šedlbauer
dramaturginja Ira Ratej
scenografka Špela Puc
kostumografka Jasminka Ferček
lektorica Rudenka Nabergoj
izbor glasbe Zvone Šedlbauer

Bob Jožef Ropoša, k.g.
Jeff Matjaž Višnar
Nora Darja Reichman
Lora Bernarda Oman
Vera Štefanija Drolc, k.g.
Bill Tine Oman
Artur Pavel Rakovec

inspicient Robert Kavčič
tonski mojster Marko Koren
šepetalka Milada Varacha
garderoberka Bojana Uzar
osvetljevalec Drago Cerkovnik
frizer Matej Pajntar
scenski tehniki Janez Plevnik, Robert Rajgelj,
Simon Markel

Za sodelovanje se zahvaljujemo tudi Tanji Dimitrievski.

Jimmie Chinn

Ne, Jimmie Chinn ni psevdonim niti se za tem imenom ne skriva ženska.

Ta, v zadnjih letih izjemno priljubljen angleški dramatik, se je leta 1940 rodil v Oldhamu in večino odraščajočih let preživel v Middletonu. Že od malih nog je oboževal gledališče in se sprva podal kar na oder. Leta 1959 je odšel v London z namenom, da bi uspel kot igralec, a je po začetnih neuspehih obupal, in kot danes prisrčno prizna: *"... z igralske akademije so me vrgli, ker sem bil tako totalno zanič"*. Izšolal se je za učitelja angleščine in jo poučeval vse do leta 1984, ko se je odločil popolnoma se posvetiti pisanju. S precejšnjih uspehom je pisal radijske igre in tudi kot scenarist sodeloval pri BBC-jevih žajfastih nadaljevankah. Njegove igre so večinoma igrali po manjših in obrobnih londonskih gledališčih in šele s komedijo *Takšni in drugačni* je leta 1992 z velikim uspehom prodril tudi na londonski West End. Teme in obrise za svoje junake išče v vsakdanjem življenju, na ulici, na televiziji, na tržnici, in jih potem postavi v nenavadne situacije. Sam pripominja, da uživa v pisanju za gledališče, ker se v tem resnično in izmišljeno tako neopazno in čarobno prepletata.

O drugačnih in drugače tako

"Ljudje smo **takšni in drugačni**, so pa tudi takšni, ki imajo to srečo, da so **takšni in drugačni**", zapiše Jimmie Chinn v tej nekoliko bridki komediji o družinskih peripetijah. Ta ljudski rek spretno uporabi za razlago različnih spolnih usmeritev svojih protagonistov. Vprašanje drugačnosti, ki se sodobnemu človeku zastavlja v obliki iskanja lastne identitete in hkratne strpnosti do tistih, "drugačnih", (biseksualnih, homoseksualnih) se je z vso ostrino izpostavilo v šestdesetih letih našega stoletja. Ob tako imenovani seksualni revoluciji so homoseksualci glasno in opazno zahtevali pravico do drugačnosti, kar je nenazadnje pomenilo, da so želeli prenehati s skrivanjem in prekrivanjem svoje spolne izbire. Preprosto povedano, želeli so živeti kot vsi drugi.

Nicholas de Jongh, ki v študiji z naslovom *Homosexuality On Stage* (Homoseksualnost na odru) raziskuje, kako se je spreminjala podoba homoseksualcev v uprizoritvah našega stoletja, ugotavlja, da so avtorji radi prikazovali homoseksualce kot sprevržene, življenja nevredne kreature. Tako so bili homoseksualci na odru po eni strani vnaprej obsojeni na propad zaradi moralne sprevrženosti in so predstavljali

moralno žlindro sodobne družbe ali pa so po drugi strani služili za kakšen komičen intermezzo. Takí liki homoseksualcev, večinoma karikirani v čustvovanju in pojavi, se zdijo kot hibridni stvori in utelešajo vse najslabše. So nosilci demoničnega zla, in morejo, če se jih pravočasno ne iztrebi, ugonobiti in uničiti kakršnokoli krepostnost in spodobnost. Tako navadno na koncu igre, v veliko zadovoljstvo občinstva, s svojim življenjem dobesedno plačajo za svojo drugačnost. Odveč je pripomniti, da se skozi takšno prikazovanje homoseksualcev neposredno kaže tudi odnos družbe do tega pojava.

Liberalizaciji spolnosti navkljub se je prezir do homoseksualcev nadaljeval in dosegel enega izmed vrhuncev v začetku osemdesetih ob izbruhu aidsa. Ta bolezen je bila proglašena za očiščujočo kugo tega stoletja, ki je selektivno napadla vse tiste, ki niso "normalni", ki se vdajajo grehu

Pa dej že!

(biseksualci), se predajajo omami (narkomani) ali pa so brezbožni in promiskuitetni hkrati (prebivalci Afrike). Bolezen aids je bila sprva tako rekoč pisana na kožo moralne večine, ki se je v tihih in vročih molitvah zahvaljevala stvarniku za pomoč pri preganjanju zla. Ko pa je ta "božja kazen" začela kositi med hemofiliki in heteroseksualci, ki so si, nič hudega sluteč, popravljali zobe, so sicer glasna opozorila, da je prišel čas očiščenja, nekoliko potihnila, vendar v marsikom najbrž še danes tli prepričanje, da aids napada samo "pokvarjene".

Ne tako!

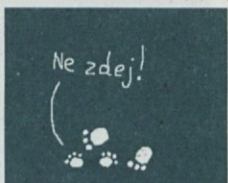
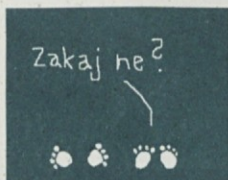
Bolezen je tako rekoč zdesetkala homoseksualno populacijo povsod po svetu in ker se smrt ne ozira niti na stan niti na bogastvo, se je v javnosti pojavilo kar nekaj svetovno znanih posameznikov, ki so priznali svojo homoseksualno usmeritev in objavili, da so se okužili z virusom HIV. Zlagoma se je odnos do obolelih in s tem tudi do homoseksualcev spreminjal tudi po zaslugi hollywoodskih zvezd in drugih javnih osebnosti, ki so s pogumnim ravnanjem dokazovale, da se bolezni ni moč nalesti z dotikanjem ali bivanjem v istem prostoru. V tem obdobju lahko zasledimo pravi razcvet dramatike s homoseksualno tematiko. Prej moralni in socialni spački so zdaj postali junaki tragedije (brez krivde krivi), ki so umirali samo zato, ker so nevede v iskanju ljubezni

Kaj ti je?

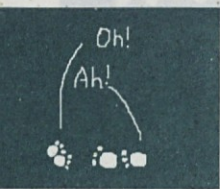

staknili smrtonosni virus. Erotični prizori med dvema moškima so bili sicer še vedno tabu, vendar so se zdaj lahko vsaj objeli in poljubili. Zdaj so bili sicer homoseksualci na odru predstavljeni kot bitja iz mesa in krvi, povsem podobna ostalim, vendar determinirana za smrt (konec koncev zdravila zoper aids še danes nimamo). Vsi mediji so nenadoma začeli bruhati bolj ali manj posladkane zgodbe o družinskih tragedijah in tako so tudi homoseksualni pari dobili svoje obdobje melodrame¹. Slednje seveda velja tudi za Slovenijo. Kakorkoli že obračamo, besedila Jimmija Chinna ne moremo uvrstiti med zgoraj omenjene pristope k obravnavi homoseksualne tematike.

Njegova komedija pušča ob strani temačne sence neozdravljive bolezni, kot se tudi ne zateka v poceni smešenje. Homoseksualni par v krizi obravnava natančno tako kot bi lahko obravnaval heteroseksualni par. S spretno nizanimi prizori iz preteklosti in sedanjosti, ki jih oplemeniti še s neposrednim prestopom čarnega risa – gledališke rampe, Jimmie Chinn ustvari vrsto komičnih situacij in hkrati omogoča gledalcu in igralcu, da do dogajanja na odru vzpostavita nekakšno distanco. Ko nas Bob, glavni junak igre, neposredno nagovarja, mimogrede postane naš prijatelj in mi njegovi zavezniki v emocionalnih bitkah, ki smo jim priča. Bob ne skriva, da je drugačen od

¹ Eno takšnih si je moč ogledati tudi v Mestnem gledališču ljubljanskem. Gre za na trenutke zelo presenetljivo dramo Kevina Elyota z naslovom Noč s Sasho.

nas, a nam je hkrati tako podoben, da kmalu pozabimo na njegovo drugačnost. V tem smislu moramo pritrditi že omenjenemu Nicholasu de Jonghu, kritiku Evening Standarda, ki je ob premieri *Takšnih in drugačnih* na West Endu zapisal: "Včerajšnja premiera je bila zgodovinski dogodek, kajti seksualna politika Takšnih in drugačnih je radikalna in osvobajajoča hkrati".

Humorna distanca, posebne vrste zaveznitvo, ki se stke med igralci in občinstvom, presenetljivi obrati in seveda vsem nam dobro znani slalom med resnicami in lažmi, vse to je zagotovilo, da bo komedija sedla tudi v srca slovenskega občinstva. Najpomembnejše poslanstvo te komedije in s tem tudi naše uprizoritve pa je, da bomo vsi mi za dobro uro in pol pozabili na privzgojene predsodke o homoseksualcih in tako stopili na pot strpnosti in sprejemanja drugačnosti. Prav zaradi te odlike smo komedijo uvrstili na repertoar in se ob tem priključili permanentni akciji **Vsi drugačni – vsi enakopravni** Urada republike Slovenije za mladino.

Ira Ratej

Sploh ne bom nič rekla!

Takšna mama.

No, kaj je?

Drugačna mama.

Vse je treba pokurti!

Takšna rekreacija.

Jest točno vem kaj hočem!

Drugačna rekreacija.

Mene čist nič ne briga!

Takšna zabava.

Mmmmmmm...

Drugačna zabava.

Statistični pregled sezone 1996/97

predstava	doma	št. gledalcev	v gosteh	št. gledalcev	skupno št. ponovitev	skupaj gledalcev	ponovitev od premiere	skupno št. gledalcev od predstave
E. Flisar Jutri bo lepše	19	3647	10	2507	29	6154	29	6154
J. Genet Služkinji	16	2861	3	822	19	3683	19	3683
O. Wilde Važno je imenovati se Ernest	17	3637	6	1732	23	5369	23	5369
H. Pinter Prevara	1	128	7	1888	8	2016	27	6436
R. Cooney To imamo v družini	11	1649	8	2447	19	4095	832	1580
M. Kmecl Trubar	2	100	6	455	8	555	8	555
L. Suhadolčan Norčije v gledališču	20	4506	11	3320	31	7826	32	7966
A. Dev - R. Cerc Bellin	3	225	3	290	6	515	6	515
SKUPAJ	89	16753	54	13461	143	30216		

Statistični pregled pripravil Jaka Kurat

**prešernovega
gledališča
v sezoni
1997/98**

repertoar

komedija

Jimmie Chinn

Takšni in drugačni

prva slovenska izvedba
Režiser Zvone Šedlbauer
Premiera 3. oktobra 1997

igra za mlade

Več avtorjev

O tem se ne govori

prva slovenska izvedba
Režiser Samo Strelec
Premiera 14. oktobra 1997

drama

Anton Pavlovič Čehov

Striček Vanja

Režiser Mile Korun
Premiera v decembru 1997

komedija

Sławomir Mrożek

Policija

Režiser Jaša Jamnik
Premiera v marcu 1998

**28. teden Slovenske
drame**

gledališki festival
uprizorjene slovenske
dramatike
V aprilu 1998

TRGOVINA

064 22-33-91

TURISTIČNA AGENCIJA

064 22-23-60

KAVARNA

HERLE M&V

RAČUNALNIŠKI OBRAZCI
IN SISTEMI DIREKTNEGA POŠILJANJA
IC TRZIN DOBRAVE 3, 1236 TRZIN

061 162-12-90

FAX 061 162-12-93

Gledališki list Prešernovega gledališča Kranj,
sezona 1997/98, št. 2
Izdaja Prešernovo gledališče Kranj

© Vse pravice pridržane

Za izdajatelja Milan Marinič
Gledališki list je uredila Ira Ratej,
lektorirala Rudenka Narbegoj,
ilustrirala Branka D. Jurišič
in oblikovala Aleša Ergaver.

Tisk JAGRAF

Naklada 1500 izvodov

Kranj, Slovenija, oktober 1997

